

odevzdáním do úschovy možné, aniž by se ovšem tím řešila otázka, zda zástava postihuje věci nově přibylé. Vyplýváť z ustanovení §u 427 obč. zák., — jenž připouští zastavení znamením při skladu zboží, zboží nákladním a při věci hromadné, ač i při těchto věcech nelze vyloučiti fysickou možnost odevzdání, — že zákon neměl na mysli takovou fysickou nemožnost, nýbrž že měly býti postihnuty takové případy, kde dle názoru obchodu se fysické odevzdání pro jeho obtížnost pokládá za nemožné. Leč právem shledal odvolací soud označení věci zastavených nepostačitelým. Pro odevzdání do vlastnictví žádá § 427 obč. zák. taková znamení, z nichž každý zřetelně převod může seznati, tedy takové označení, jehož obsah ozřejmuje cizí vlastnictví. Ale pro zástavu žádá zákon označení lehko poznatelné (§ 452 obč. zák.), tedy žádá označení nápadné, které lze jen při nápadné nedbalosti přehlédnouti. Účelem tohoto ustanovení jest právě ochrana obecnstva, jež úvěr poskytuje a nemá pravidelně možnosti a příležitosti, by podrobnou prohlídkou zastavení zjišťovalo a tak o zástavcově úvěruhodnosti se přesvědčilo. Proto zákonu nedostačuje označení, k jehož seznání by se vyžadovala podrobná a obezřetná prohlídka, nýbrž jenom označení nápadné, jež lze jen při nápadné nepozornosti přehlédnouti. Žalobkyně ani v řízení před prvním soudem netvrdila, že označení zastavených předmětů bylo tak nápadné, že je lehko bylo lze seznati. Také ze zjištění odvolacího soudu neplyne nápadnost označení, a nelze přisvědčiti názoru dovolatelčinu, že tabulka velikosti čtvrtky papíru, vyvěšená na zdí obchodu s textem »Veškeré zařízení a stroje jest vlastnictvím banky S.«, byla označením nápadným, lehce poznatelným, které mohlo ujíti jen nápadně nepozornému. Nestačí, že snad nemohlo ujíti označení pozornému, jak to zřejmě plyne z §u 452 obč. zák. Proto se netřeba obírat tím, zda bylo potřebí k nabytí zástavy nápadného označení jen při jejím zřízení, či zda se vyžaduje k udržení zástavního práva, aby věřitel zástavní dbal i na dále o nápadnost označení v budoucnosti a zda zaniká zástavní právo i tehdy, když označení zástavy bez vědomí a třeba proti vůli zástavního věřitele se odstraní neb učiní nesnadno poznatelným.

Čís. 5108.

Smlouva dohodčí jest smlouvou odvážnou. Minula-li se činnost dohodčího s výsledkem, smluvně vymíněným, nepřísluší mu odměna, leč že byla zvláště vymíněna i pro tento případ.

(Rozh. ze dne 10. června 1925, Rv I 719/25.)

Dle úmluvy mezi žalobcem (majitelem koncesované realitní kanceláře) a žalovaným (majitelem hotelu) hodlal žalovaný prodati svůj hotel, požadoval cenu 250.000 Kč a byl ochoten v případě docílení této ceny žalobci vyplatiti 2% za sprostředkování. Hotel byl napotom prodán za 170.000 Kč. Žaloba o zaplacení 5.000 Kč (2% provise z 250.000 Kč) byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

S hlediska Šu 503 čís. 4 c. ř. s. napadá dovolatel názor soudu odvolacího i shodný názor soudu první stolice, že mezi stranami byla ujednána 2% provise jen na ten případ, docílí-li se kupní cena žalovaným požadovaná 250.000 Kč, a brojí souvisle s tím i proti úsudku soudů nižších stolic, že smlouva sprostředkovatelská (dohodčí) jest smlouvou odvážnou, dokládaje, že prý se nynější praxe ustálila na tom, že smlouva taková není smlouvou odvážnou. Dovolatel jest s tímto svým názorem na omylu a judikatura již od let důsledně posuzuje smlouvu dohodčí za smlouvu odvážnou. Odvážnost smlouvy takové spočívá arcíť v tom, že — není-li jinak mezi stranami umluveno — vzchází dohodci nárok na smluvenou provisi z pravidla teprve docílením onoho výsledku, ku kterému smlouva dohodčí směřovala. Ježto pak jest výsledek ten nejistým, jest samozřejmo, že zůstává dohodčí činnost, mnohdy třeba i namahavá a snad i nákladná, neodměněna, minula-li se s výsledkem, smluvně vymíněným, nebyla-li zároveň pro tento bezvýsledný případ vyjednána mezi stranami zvláštní úmluva. V tom záleží risiko dohodce a v tom smyslu lze na smlouvu, pokud se týče činnost dohodcovu užití obratu, v dovolání obsaženého, že jest sázkou do loterie. (Srov. ostatně rozhodnutí Sb. n. s. čís. 2872.) Ostatně jest otázka tato pro rozhodnutí o žádané provisi méně závažnou, když žalobce sám svůj nárok na provisi opírá o skutečnost, že smluveného výsledku bylo jeho přičiněním docíleno. Procesní neúspěch žalobcův má však svůj původ a důvod v tom, že tomu tak není. Nižší soudy usuzují z obsahu dopisu žalovaného ze dne 1. dubna 1924 — a jedině tento dopis může sloužiti za podklad tvrzené smlouvy dohodčí — zcela správně, že přípověď 2% ní provise stala se jen s tou smluvní výminkou, že kupitel žalobcem přivedený zaplatí za hotel požadovanou cenu 250.000 Kč. Vůči tomuto zcela zřejmému a jasnému smyslu dopisu toho musí zůstatí bez úspěchu pokus žalobcův, dodati dopisu ten smysl, že dosažení ceny 250.000 Kč nebylo výslovně vymíněnou podmínkou pro přípověděnou provisi. Ohledy na to, že by sprostředkovatelé při takovémto výkladu vyšli z pravidla na prázdno, musí zůstatí stranou, když jde o smluvní úmluvu tak přesně vytčenou. Nižší soudy zjistily, že při prodeji hotelu později uskutečněném této žalovaným požadované a vymíněné ceny nebylo docíleno a že hotel byl prodán jen za 170.000 Kč. Domněnky žalobcovy, že částka tato není pravou cenou kupní, musí vzhledem na zjištění nižších soudů, pro soud dovolací závazné, zůstatí mimo zřetel. Zamítly-li tedy nižší soudy žalobní nárok na provisi již z tohoto důvodu, jest rozhodnutí jejich právně bezvadným, i když se nepřihlíží dále ještě k ostatním proti žalobnímu nároku uplatněným námitkám. Z toho důvodu není vhodným poukaz dovolatelův na zdejší rozhodnutí čís. sb. 2275, spočívající na jiném skutkovém podkladu. Pokud jde o přiměřenou odměnu po rozumu Šu 1152 obč. zák., již se žalovaný po případě domáhá, nahlížeje sám, že prodej hotelu jeho činností uskutečněn nebyl, nepřisluší mu tento nárok, ježto odměna taková mezi stranami ujednána nebyla. Náзор jeho, že mu odměna ta patří, ježto nelze předpokládati, že by byl služby své chtěl vykonati bezúplatně, příčí se blíže již dotčené podstatě smlouvy dohodčí.